

ITÄMERI PÄIVÄ

ÖSTERSJÖDAGEN ♦ BALTIC SEA DAY

Itämeripäivää
juhlitaan ympäri
Itämerta elokuun
viimeisenä
torstaina.

YHTEINEN MERI

Itämerellä on
yhdeksän
rantavaltiota: Suomi,
Ruotsi, Tanska,
Saksa, Puola, Liettua,
Latvia, Viro ja Venäjä.

KUTSUMANIMET

Itää, länttä ja baltiaa,
merellä on monta
nimeä: Östersjö,
Läänemere, Ostsee,
Baltijos Jūro,
Østersøen, Morze
Bałtyckie, Baltiyskoye
more.

VALUMA-ALUE

Itämereen valuu n. 90
miljoonan asukkaan
vedet. Rantavaltioiden
lisäksi valuma-
alueeseen kuuluu osia
Valko-Venäjältä,
Ukrainasta, Tšekistä,
Slovakiasta ja Norjasta.

AINA MUUTOKSESSA

Jääkauden aikaisen paineen
jäljiltä Pohjanlahden rannoilla
tapahtuu edelleen
kohoamista. Tulevaisuudessa
Pohjanlahti kuroutuu umpeen
Merenkurkun kohdalta, jos
valtamerten pinnannousu ei
kiihdy merkittävästi.

ITÄ- MERI

HYLKYJEN AARREAITTA

Ihmiskulttuurin
jäänteet säilyvät
meren pohjassa
monesti paremmin
kuin maalla.
Itämeressä on mm.
tuhansia hylkyjä.

ONGELMAT

Ilmastomuutos
kiihdyttää suurinta
ongelmaa eli
rehevöitymistä.
Vilkas meriliikenne lisää
onnettomuusriskejä.

MERIALUEET

Osaatko sijoittaa
kartalle
Perämeren
Saaristomeren
Selkämeren
Suomenlahden
Merenkurkun?

ROSKAT

Roskautuminen on
lisääntynyt myös
Itämerellä.
Mikromuoviksi
jauhautuva
muoviroska
kulkeutuu mereen
monia reittejä.

ITÄMEREN SUURIN ONGELMA

Rehevöityminen johtuu
liiallisesta
ravinnekuormasta ja
aiheuttaa levien ja
kasvien liiallista kasvua.

SISÄINEN KUORMITUS

Itämereen valuneet
ravinteet kiertävät
meren ekosysteemissä
ja rehevöittävät merta
pitkään.

VALUVAT RAVINTEET

Ihmisen toiminta
kuormittaa merta.
Eniten ravinteita
mereen valuu
pelloilta ja
talousmetsistä.

REHE- VÖITY- MINEN

JÄTEVESIEN PUHDISTUS

Kaupunkien ja muun
asutuksen jätevedet
saadaan nykyään
kohtuullisen hyvin
puhdistettua
ravinteista. Toista
oli ennen!

SINILEVÄ

Kesällä
rehevöityminen näkyy
sinilevälauttoina. Valo
ja lämpö sekä runsas
ravinteiden määrä
ruokkii sinileviä.

LIMA JA LEMU

Rehevöitymisen
seurauksena kivet
ja kalliit limoittuvat
ja mätänevät levät
aiheuttavat hajuja.

SILAKKA

**RAKKO-
HAURU**

**SINI-
SIMPUKKA**

**MERI-
AJOKAS**

AVAINLAJIT

... ovat lajeja, joilla on muita lajeja merkittävämpi rooli ekosysteemin tai eliöyhteisön toiminnan tai monimuotoisuuden kannalta.

ERITYINEN YMPÄRISTÖ

Veden kerrostuneisuus, kylmyys, pimeys ja syvän veden hapettomuus.
Mataluus, suolapitoisuuden vaihtelut ja vähälajisuus.

MURTOVESI

Vain ne eliöt, jotka voivat sopeutua vähäsuolaiseen veteen ja suolaisuuden vaihteluun, voivat menestyä.

PIENET SERKUT

Itämeressä silakka ja sinisimpukka eivät vähäsuolaisuuden vuoksi pysty kasvamaan yhtä suuriksi kuin sillit ja simpukat valtamerissä.

EKO- SYS- TEEMI

IKÄ

Itämeri on nuori elinympäristö. Jääkauden jälkeen muovautunut meri muuttuu yhä sekä maankohoamisen takia että ihmisen toimien takia.

VIERASLAJIT

... voivat vaarantaa paikallisen ekosysteemin. Itämereen on tullut vieraslajeja muilta meriltä mm. valtamerialusten painolastivesien mukana.

LUONTOTYYPPI

... on alue, jolla on yhteneväiset ympäristöolot, kuten pohjan laatu ja ravinteisuus sekä lajisto. Luontotyyppejä on monenlaisia.

VESI JÄÄ SUOLA

SYVYYS

Matalan Itämeren keskisyvyys on vain 54 metriä. Syvin kohta on 459 m Gotlannin altaalla. Atlantin valtameren keskisyvyys on 3 332 m.

SUOLAISUUS

... on keskimäärin 7 promillea: Tanskan salmissa n. 20 promillea, Suomenlahdella n. 3 promillea ja Pohjanlahdella alle 1. Atlantin suolaisuus on 35 promillea.

VEDEN VAIHTUMINEN

... kestää 30-50 vuotta. Makeaa vettä valuu joista. Suuret suolaisen veden virtaukset Pohjanmerenltä, "suolapulssit", ovat harvinaisia.

VEDEN KIERTO

Pohjoisella pallonpuoliskolla vesi kiertää vastapäivään maapallon pyörimisliikkeen vuoksi. Veden virtauksiin vaikuttavat myös sääolot, lämpötila, veden kerrostuminen sekä saaret ja merenpohjan pinnanalaiset muodot.

JÄÄTYMINEN

Itämeri poikkeaa monista muista meristä siten, että se jäätyy ainakin osittain joka vuosi. Talvella veden pintakerros voi olla jopa pakkasen puolella.

HALOKLIINI

... tarkoittaa suolapitoisuuden harppauskerrosta, jossa veden suolapitoisuus muuttuu. Itämeressä halokliini on noin 70 metrin syvyydessä. Pinnalla vesi on makeampaa, ja suolainen vesi painuu tiheämpänä lähelle meren pohjaa.

1 BALTIAN JÄÄJÄRVI

Koko Suomi oli yli kilometrin paksuisen mannerjään ja sen sulamisvesien peittämä n. 11 000 -18 000 vuotta sitten.

2 YOLDIANMERI

Noin 11 000 vuotta sitten mannerjää vetäytyi ja jääkausi päättyi. Baltian jääjärvi yhdistyi Pohjanmereen Ruotsin suurten järvien kohdalta.

“GEO- HISTO RIA”

4 LITORINAMERI

Suolaista vettä alkoi taas valua alueelle valtameren pinnan noustessa - nyt Tanskan salmista. Litorinameri syntyi 8 500 v. sitten.

3 ANCYLUSJÄRVI

n. 10 000 vuotta sitten jäämassa vetäytyi Itämeren alueelta ja maankohoaminen sulki yhteyden Pohjanmereen.

RUOKAVALIO

Suosi kasvisaterioita ja syö kestävästi pyydettyä kalaa (särkeä, silakkaa, muikkua tai ahventa) kahdesti viikossa liha-aterioiden sijaan. Vähennä maitotuotteita ja muita eläinperäisiä tuotteita.

PESUAINEET

Vältä turhia kemikaaleja ja muoveja arjessa. Suosi ympäristömerkittyjä tuotteita ja pesuaineita.

KULUTTAMINEN

Osta vähemmän, kierrätä ja korjaa. Vältä kertakäyttöisiä tuotteita.

ITÄ-MERI-TEOT

MATKUSTAMINEN

Matkusta lähellä ja maata pitkin. Kulje omin jaloin, pyörällä, julkisilla ja kimppekyydeillä.

JÄTTEET

Lajittele jätteet oikein ja kerää roskat, n-pussit ja tupakantumpit roskikseen. Muista viedä käyttämättömät lääkkeet apteekkiin.

MERI EI OLE ROSKIS TAI VIEMARI

Siis älä:
Hyppää veteen saippuaisena.
Lorota veteen mitään sinne kuulumatonta.

SUKELLA SYVEMMÄLLE JA KUUNTELE PODCAST!

M/S ITÄMERI

